

ἡ ἀτμοσφαιρα, ὁ ἄνθρωπος ὅταν ἦνε βεβρεγμένους δὲν δύναται νὰ παλαίση πρὸς τὸ ψυχρὸ δέκα ἢ δώδεκα ὥρας ἂν μείνη ἐντὸς τοῦ ὕδατος ἀποθνήσκει ἀφύκτως.

Διὰ τὴν ἀναπαυθὴν δὲ Βούτον, κάθηται. Τὸ τρίτον τοῦ σώματός του μένει τότε ἐκτὸς τοῦ ὕδατος· σταυρώνει δὲ τὰς χεῖρας, ἐπερείδεται ἐπὶ τῆς κόπης του καὶ ἐπὶ πέντε λεπτά τῆς ὥρας μένει ἀκίνητος. Ἄς προσθέσωμεν δ' ὅτι ἡ σκευὴ αὕτη ἐπιτρέπει νὰ παραλάβῃ τις μεθ' ἑαυτοῦ ζωοτροφίας, σιγάρα, φωσφόρα, πυξίδα καὶ τέλος διάφορα πυροτεχνήματα, τὰ ὁποῖα, πλέων τὴν νύκτα, δύναται ν' ἀνάψῃ ἵνα ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τὴν προσοχὴν τῶν πλοίων ἢ τῶν ἀκτοφυλάκων.

Ἡ πείρα λοιπὸν ἀπέδειξεν ὅτι διὰ τῆς σκευῆς ταύτης δύναται ὁ ἄνθρωπος ὄχι μόνον ἐπὶ εἰκοσιπέντε ὥρας νὰ παραμείνῃ ἀβλαβὴς ἐν τῷ ὕδατι, ἀλλὰ καὶ νὰ κατευθυνθῇ εὐκόλως πρὸς τι πλησιόχωρον τῆς ἀκτῆς μέρος. Εὐχρῆς ἔργον λοιπὸν ἂν ἀπὸ τοῦδε αἰ μεγάλαι ἀτμοπλοῖκαὶ ἐταιρίαι ἐφοδιάσωσι τὰ πλοῖα τῶν διὰ τοιούτων πολυτίμων ὀργάνων, ἅτινα προώρισται τσαυτάς πολυτίμους ὑπάρξεις νὰ διασώσωσιν ἐν ὥρᾳ κινδύνου.

Εἲ. LEROUX.

Ο ΟΙΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΜΩΑΜΕΘ

Οἱ ὑπομνηματισταὶ τοῦ Κορανίου ἀναφέρουσι τὴν ἐπομένην παράδοσιν, ὅπως ἐξηγήσωσι τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ οἴνου εἰς τοὺς πιστοὺς ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ νόμου τῆς μουσουλμανικῆς θρησκείας.

«Ἡμέραν τινὰ, διηγοῦνται, διερχόμενος ὁ Μωάμεθ διὰ τινος χωρίου εἶδεν ἀνθρώπους ἀσπαζομένους καὶ περιπτυσσομένους ἀλλήλους καὶ μυρία ἐπιδαφιλεύοντας εἰς ἀλλήλους δείγματα φιλίας καὶ ἀγάπης. Ἐκπλαγείς ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ διαχύσει ἠρώτησε καὶ ἔμαθεν ὅτι αἰτία αὐτῆς ἦν ὁ οἶνος, τὸν ὁποῖον ἔπιον. Γοητευθεὶς δὲ τότε κῆλύγησε τὸ ποτὸν ἐκεῖνο, τὸ ἐμπνέον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀγάπην.

»Ἄλλ' ὀλίγας ἡμέρας μετέπειτα, ἐπιστρέψας, εἶδε τὴν γῆν ποτισμένην δι' αἵματος. Ἐπληροφορήθη δὲ ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν τόσον εὐθυμοὶ καὶ φειδροὶ, μετὰ τινος στιγμῆς ἐρίσαντες ἀλληλεσφάγησαν διὰ μαχαιρῶν.

»Τότε ὁ προφήτης κατηράσθη τὸν οἶνον καὶ ὤρισε δι' αἰωνίου κολάσεως νὰ τιμωρῆται ὅστις τῶν μαθητῶν του πῆλ ἐκ τοῦ καταράτου ποτοῦ.»

**

Ἐρωτηθείσης τῆς Κ^α: Campan ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος «Τίνος δέονται οἱ ἐν Γαλλίᾳ νέοι πρὸς τὸ καλῶς ἀνατραφῆναι», «δέονται μητέρων», ἀπεκρίθη ἡ ἐπιφανὴς γυνή.

Τὸ ἐπόμενον ποίημα, ἐν τῶν περιπαθεστέρων καὶ χαριεστέρων προϊόντων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς μουσῆς, ἀποσπῶμεν ἐκ τῆς δυσσερέτου καταστάσεως «Ποιητικῆς συλλογῆς» τοῦ κ. Γ. Μαυρογιάννη, παραλείψαντες στροφάς τινάς.

Σ. τ. Δ.

Ο ΝΑΥΤΗΣ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ

Ἦ τὴ μέση τοῦ πελάγου μὲς τὰ κύματα,
Ἄνάμεσα Σηγήαρι καὶ Κεφαλονία,
Καράβι πλουμισμένο ἑταξείδευε.
Ἦ ἄερί τοῦ χαϊδεύει τὰ λευκὰ πανιά,
Τὰ κύματα φιλοῦν γλυκὰ τὴν πρῆμν του.
Δελφίνια ἴς τὰ πλευρά του τρέχουν, κολυμβοῦν,
Κ' ἐμπρὸς του νὰ περάσουν φυσομανοῦν.
Τοὺς ναυτὰς ἀπεκοιμήσεν ἡ γαληνία,
Καὶ μόν' ἀπ' αὐτῆς τὴν πλῶρη ἕνας ἔμεινε,
Παιδί χαριτωμένο εἴκοσι χρονῶν.
Τὰ μάτια του σφογγίζει· κ' ἔγρια μὸλα γιά,
ἔγρια μὸλα γιά, ἔγρια λέσα· ἠφώναζε.
Ἦ τὴν ἔρημο τὴν τόσην κ' ἄκρα σιωπῆ
Ἦ νεῖος ἀκολουθοῦσε τὸ τραγοῦδι του·
Ἦ Γλυκὸ μ' ἄερί φύσα ἴς τ' ἄσπρα μας πανιά
Νὰ πάρω κ' ἐγ' ἄερα, λίγη ἀνάσασι!
Περάσαν ἔξη μῆνας κ' ἔδαρθῆκα
Ἦσάν φυλακωμένους ἴς τὴν Κεφαλονία,
Μὰ φύσης Μαίετρος καὶ ἔσαράραμε!
Λιθαθινὰς κοπέλαις σὰς ἀφίνω γαῖά!

Σφογγίζει κ' ἄλλο δάκρυ κ' ἔγρια μὸλα γιά,
ἔγρια μὸλα γιά, ἔγρια λέσα, ἠφώναζε.
Ἦ Γλυκὸ μ' ἄερί φύσα ἴς τ' ἄσπρα μας πανιά
Γρηγόρα τὸ Τσερίγο νὰ περάσωμας,
Καὶ τότε δροσερή μου φύσης νοτιῆ,
Ἦ τὴ Σύρα σὲ δύο μέραις, ὡς ν' ἀράξουμε.
Ἦ τὴ Σύρα ποῦ ἡ κοπέλαις σὰν ταῖς πέρδικες
Σ' ἐνὸς βουνοῦ φωλιάζουν τὴν ψηλὴ κορφή.»

Ἦ Κ' ἔγρια μὸλα γιά, ἔγρια λέσα, ἠφώναζε!
Ἦ Γλυκὸ μου φύσ' ἄερί ἴς τ' ἄσπρα μας πανιά
Ἦ Οὐγγόρα νὰ πάμε ἴς τὸ Κατάστενο,
Νὰ ἴδω πάλαι τὴν Πόλι τὴν ἐπάλοφον,
Καὶ τὰ ψηλὰ Τζαμιὰ, τοὺς μιναρέδες τῆ!
Νὰ κάμω τὸν σταυρό μου ἴς τὴν ἁγία Σοφίαν,
Ποῦ οἱ Τούρκοι μὰς τὴν ἔκαμαν τώρα Τζαμί.
Καὶ τότε, δροσοκόφω, διές, μωρὴ νοτιῆ,
Μὴ μὰς ἀφήσης ἔξω μὲς τὰ ῥέματα!
Φύσα νὰ μὰς περάσης ἴς τ' Ἀρναούτικσι.
Εὐθὺς π' ὁ Καπιτάνιος πῆ ν' ἀράξουμε,
Ἦ ὅποιον πρωτεύω τότες, ὅποιον καίψῃ,
Ἦ Ελα, ὅλ' τοῦ φωνάζω, ἔλα πάρε με,
Καὶ ἴς τῆς Κοκῆνας Φρόσως πάμε τὸ χωριό,
Ἦ Εκεὶ πῆσιν Πασιάδες κίσινα ὀλόγρυσα,
Κ' ὅσα κ' ἂν ἔγω γρόσια νὰ τα, πάρε τα!
Ἦ Εγὼ δὲν θε ν' ἀφήσω τὸ σεργιάνι μου,
Κ' οἱ ναυτὰς κ' οἱ νοστρόμοι ἄς φωνάζουμε!
Καράβια νὰι γεμάτο τὸ Κατάστενο
Π' ὄλ' τὰ πολλὰ κατάρτια μοιάζει καλαματῆς.»

Ἦ Κ' ἔγρια μὸλα γιά, ἔγρια λέσα, ἠφώναζε!
Ἦ Γλυκὸ μου, φύσ' ἄερί, ἴς τ' ἄσπρα μας πανιά
Μὴ χερμιωνισθοῦμε ἴς τὴ μαύρη θάλασσα.
Κυρά μ' ἀπὸ τὸ Δία! δὸς τὸς φώτιση
Ἦ τὸν Δοῦναβὶ μὴν τύχη καὶ τραβίξουμε.
Καταραμένους νᾶσαι, μαῦρε Ποταμῆ,
Ποῦ μ' ἔκαμαν κομμάτια τὰ κουνοῦπια σου,
Καὶ σέρνοντας γεντέκι ἔκαμπούριασα.

1. Παρὰ τὴν μεσημβρινοδοτικὴν ἀκτὴν τῆς Κεφαλληνίας ὑπάρχει νησιδίον τι συγκεκριμένον ἐξ ἀπορρώγων βράχων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο τὴ πάλαι ναὸς ἀφιερωμένους εἰς τὸν Δία, σήμερον δὲ εἶνε ναὸς τῆς Θεοτόκου. Τὸ νησιδίον ἐκεῖνο καλεῖται μέχρι τῆς σήμερον ὁ Δία, ἐπομένως καὶ ἡ ἐκκλησία καλεῖται ἡ Παναγία τοῦ Διοῦ, οἱ δὲ ναῦται τῆς Κεφαλληνίας θεωροῦσι τὴν Παναγίαν ἐκεῖνην ὡς προστάτιαν τῶν ναυτιλλομένων καὶ ταῦτην ἐπικαλοῦνται κατ' ἐξάρτησιν ἐν τοῖς θαλασσίοις αὐτῶν κινδύνοις.

2. Τὴν τουρκικὴν ταύτην λέξιν οἱ ναῦται μεταχειρίζον-

χίας. Γνωστόν ἐν τούτοις ὑπάρχει ὅτι ἐπέτυχε πληρέστατα ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ καταπίνοντος πειρόνιον.

Ἐκεῖνο ὅπερ οὐδέποτε εἶχεν ἐπιτύχει ἦτο ἡ μόνιμος ἐγκατάστασις καθετήρος ἢ καλλίον εἶπεῖν κρουνοῦ ἐπιτρέποντος τὴν ἄμεσον εἰσαγωγὴν τροφίμων εἰς τὸ ἔνδον τοῦ στομάχου. Ἡ ἐγχειρίσις αὕτη κατορθώθη ἐσχάτως ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τοῦ ἐλεύους (Hôpital de la pitié) ἐν Παρισίῳ ὑπὸ τοῦ δόκτορος Βερνέιλ, καὶ ἐννοεῖται ὅτι τοῦτο διεγείρει τὴν περιέργειαν καὶ ἐκείνων οἵτινες δὲν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν χειρουργίαν.

Ὁ παθὼν εἶναι νεανίας δεκαεπταετῆς, εὐρωστος, καλῆς κράσεως, μαθητῆς τέκτονος τὸ ἐπάγγελμα.

Εἶχε καταπίει ἐξ ἀπροσεξίας τὴν τετάρτην τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου διάλυσιν καυστικοῦ καλίου (ποτάσσης), πάραυτα δὲ ἠσθάνθη καιόμενον σφοδρῶς τὸν λάρυγγά του, ὃ δὲ πυρετὸς δὲν ἐβράδυνε. Μετ' ὀλίγον ἠσθάνθη μεγάλην δυσκολίαν τοῦ καταπίνειν, καὶ μετὰ ἕνα μῆνα εἶδεν ὅτι ἡ καταβρόχθισις ὁποίας δήποτε τροφῆς τῷ ἦτο πρᾶγμα ἀδύνατον. Τότε λοιπὸν εἰσῆλθεν εἰς τὸ νοσοκομεῖον.

Οἱ ἰατροὶ δὲν ἐβράδυναν νὰ διαγνώσωσιν ὅτι ὁ οἰσοφάγος του ἔπαθε στένωσιν εἰς βάθος τοιοῦτον, ὥστε δὲν ἠδύνατο ἀπ' εὐθείας νὰ ἐνεργήσωσιν ἐπ' αὐτοῦ. Τί ὄφειλον νὰ πράξωσιν; Ὁ ἀσθενὴς ἐφθείρετο ἡμέρα τῇ ἡμέρα, καὶ πράγματι ἐκινδύνευε νὰ λιμοκτονήσῃ. Ὁ δόκτωρ Βερνέιλ, μετὰ τινὰς ἀνωφελεῖς ἀποπειράς, ἀπεφάσισεν ἐπὶ τέλους νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἐγχειρίσιν τῆς γαστροτομίας. Αἱ μεγαλύτεραι προφυλάξεις ἐλήφθησαν, ὃ δὲ ἀσθενὴς, ἐξητλημένος καὶ ἀπληπισμένος ὢν, συγκατένευεν εἰς τὰ πάντα.

Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ ἐκθέσω ἐνταῦθα πάσας τὰς λίαν περιέργους λεπτομερείας τῆς ἐγχειρίσεως· δὲν λησμονῶ ὅτι αἱ σημειώσεις μου πρέπει νὰ ἦναι προσिताὶ τοῖς πᾶσιν. Ἡ ἐγχειρίσις διήρκεσε μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν. Γενομένης ἐντομῆς εἰς τὸν στόμαχον ὁ κ. Βερνέιλ εἰσῆγαγεν εἰς τὴν ὀπὴν μέγαν καθετῆρα ἐξ ἐλαστικοῦ (caoutchouc) ἐρυθροῦ, ὃν προσήλωσε, διαπεράσας αὐτὸν διὰ σύρματος ἀργυροῦ, ὅπερ διήρκετο ταυτοχρόνως τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ στομάχου. Ἀφῆκαν δὲ οὕτως ἑπτὰ ἕως ὀκτῶ ἑκατοστόμेत्रα καθετήρος ἐν τῷ στομάχῳ. Ἐπειτα δὲ ἐπανεφέραν τὸν ἄρρωστον εἰς τὴν κλινὴν του.

Εἰς τὴν ἡμέραν μετὰ μεσημβρίαν προέβησαν εἰς ἐγχευσιν 200 γραμμαρίων γάλακτος. Τὸ πείραμα ἐπέτυχε πληρέστατα. Ὀλίγον βραδύτερον προσέθησαν ἐτέραν δόσιν ἐξ ἑκατὸν γραμμαρίων γάλακτος μετὰ κρόκου ὡροῦ. Ἀναμφιβόλως ὁ δυστυχὴς νέος ἀνεκουφίσθη· παρεπονεῖτο ὅμως ὅτι ἠσθάνετο πόνους.

Τεσσαράκοντα ἡμέραι παρῆλθον οὕτως, ἡ δὲ βελτίωσις ἦτο μὲν βραδεῖα ἀλλ' ἐπὶ τὰ πρόσω

χωροῦσα. Ἡ ἐγχειρίσις ἐγένετο τὴν 26 Ἰουλίου· ἀπὸ δὲ τῆς 10 Σεπτεμβρίου ὁ ἀσθενὴς ἠδυνήθη νὰ ἐγερθῆ καὶ ἤρχισε νὰ βοηθῆ τοὺς νοσοκόμους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των, καὶ σχεδὸν ἀνεῦρε τὴν προτέραν δύναμιν καὶ δραστηριότητά του. Τὴν 18 Αὐγούστου εἶχε βάρος 34 γραμμαρίων, τὴν δὲ 14 Σεπτεμβρίου 39. Εἶχον ἀντικαταστήσει τὸν καθετῆρα τῶν πρώτων ἡμερῶν δι' ὑπερμεγέθους καθετήρος ἐξ ἐρυθροῦ ἐλαστικοῦ, ὅστις μένει διαρκῶς ἐν τῷ συριγγίῳ. Τὸ συριγγίον τοῦτο εἶναι ἐστρογγυλωμένον καὶ περιβεβλημένον διὰ μικροῦ κουλουρίου ἐκ γαστρικοῦ γλοιοῦ ἐρυθροῦ καὶ λείου.

Δὲν εἶναι λίαν περιέργος ἡ θέσις τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ὅστις ἀπορροφᾷ τὰς τροφὰς ἀπ' εὐθείας διὰ τοῦ στομάχου, καὶ δὲν χρῆται πλέον τοῦ ὄργανου τῆς γεύσεως, καὶ ὅστις εὐχαριστεῖ τὴν πεινάν του ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, χωρὶς νὰ δοκιμάζῃ ἄλλην αἴσθησιν ἢ τὴν τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ θερμοῦ; Τὰ φαγητὰ ἄπερ ἐμβάλλει διὰ τοῦ καθετήρος του συνίστανται ἐκ πουρῆ ἢ μικροτάτων τεμαχίων κρέατος, ἐκ ζωμῶν καὶ τινων ποτῶν. Τὰ πάντα τῷ εἶναι ἀδιάφορα· ὁ στόμαχός του δὲν ἐκλέγει.

Φοβοῦμαι ὅμως μήπως ὁ ταλαίπωρος νέος, ὅπως ὁ αἰμίνηςος προκατόχος αὐτοῦ ὁ Καναδάιος, ἐκτεθῆ μετ' ὀλίγον εἰς παντὸς εἶδους πειράματα. Ἡ περιέργεια τῶν ἰατρῶν εἶναι ἀκάματος.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι καθ' ἣν ἐποχὴν ἔτρωγε τακτικῶς, εἶχεν ἀποστροφὴν, ὅπως πολλοὶ ἀνθρώποι, πρὸς τὰ λιπαρὰ φαγητὰ. Θὰ τῷ χύσωσιν εἰς τὸν στόμαχον τοιαῦτα, θέλοντος καὶ μὴ θέλοντος αὐτοῦ, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτοῦ, διὰ νὰ μάθωσιν ἂν ἡ ἀποστροφή τοῦ στομάχου ἦναι τόσο ἀκατανίκητος ὅσον ἡ τῆς γεύσεως. Ἴσως δὲν τῷ μείνῃ ἐπὶ τέλους ἄλλο καταφύγιον ἢ νὰ προσδράμῃ εἰς κλειθοροποιῶν τινα ἀδιάφθορον, ὅπως τῷ παραγγεῖλῃ μυστικὸν κλειθρον, καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν κλεῖδα τοῦ στομάχου του προσεκτικώτατα ἐν τῷ θυλακίῳ του.

Συμβαίνει πολλάκις, ἀφ' οὗ δεχθῆ τὴν τροφήν του δι' ἐγχυματισμοῦ ὁ ἀσθενὴς, νὰ τῷ ἐπέλθῃ ἄφθονον σάλιον εἰς τὸ στόμα· δὲν δύναται ὅμως νὰ τὸ καταπῆ καὶ θέλει νὰ τὸ πτύσῃ εἴτε ἀμέσως, εἴτε ἀφ' οὗ ἀποταμιεύσῃ ποσότητά τινα εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ οἰσοφάγου. Οὕτω λοιπὸν τὸ σάλιον δὲν εἶναι τόσο ἀπαραίτητον εἰς τὴν θρέψιν ὅσον ἐνομιζέτο, ἀφ' οὗ αἱ τροφαὶ χωνεύονται τόσο ἐυκόλως ὅσον ἐὰν ἐπεξεργάζοντο ὑπὸ τοῦ φυσιολογικοῦ τούτου αἰτίου. Ὁθεν τὸ σάλιον μέλλει νὰ χάσῃ τὴν ὑπόληψιν του.

Ἐπίδρασις τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων ἐπὶ τῆς ὑγείας.

Ἡ γυμναστικὴ εἶναι ἀναντιρρήτως, μετὰ τῆς ὑδροθεραπευτικῆς, τὸ ἰσχυρότατον μέσον τῆς τροποποιήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου ὀργανισμοῦ. Ὁ δόκτωρ Βούρκ συνέλαβε τὴν ἐξαιρέτην ἰδέαν τοῦ

τοῦ ἄνω ῥηθέντος Σύμονος, ὅτε χίλια τριακοσία ἀντίτυπα τοῦ ῥηθέντος συγγράμματος πωληθῶσι καὶ ἐξοδευθῶσιν εἰς τὸ κοινόν, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς τρίτης ἐκδόσεως ἐκ χιλίων τριακοσίων ἀντιτύπων μετρηθήσονται αὐτῶ ἕτεροι πέντε λίραι στερλίνας. Αἱ ἐν λόγῳ τρεῖς πρώται ἐκδόσεις γενήσονται εἰς ἀντίτυπα οὐχὶ πλείονα τῶν χιλίων πεντακοσίων, ὁ δὲ ἄνω ῥηθείς Σύμονος ὑποχρεοῦται ζητούμενος νὰ βεβαιώσῃ ἐνόρως ἐνώπιον τῶν ἀρμοδίων ὅτι δὲν ἐτύπωσεν ἀνώτερον ἀριθμὸν πρὸς βεβαίωσιν τούτων συνετάχθη τὸ παρὸν, ἐφ' οὗ τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἐπέθηκαν τὰς σφραγιδὰς τῶν κατὰ τὴν ἀνωτέρω μνησθεῖσαν ἡμέραν καὶ ἔτος.

»Υπογεγραμμένος Ἰωάννης Μίλτων.

»Ἰωάννης Φίσερ, Ῥοβέρτος Γκρήν, μάρτυρες.»

Εἰς ἀναγνώστῃς.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Ἀπομίμησις τοῦ γάλακτος.

Ἐπὶ περιστάσεων καθ' ἂς, οὔτε ἡ μήτηρ οὔτε ἡ τροφή οὔτε ζῶντι ἐκ τῶν χρησίμων εἶναι δυνατόν νὰ παρεξέωσιν εἰς τὸ νεογνὸν τὴν πρώτην αὐτοῦ τροφήν, ὁ ἰατρὸς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ συμβουλευῇ ὁποίας τροφῆς πρέπει νὰ γίνηται χρῆσις πρὸς διατροφήν αὐτοῦ.

Πολλοὶ τῶν ἰατρῶν, ἰδίως παρ' ἡμῖν, παραδέχονται τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ εἰς πολλὰ μέρη παραδεδεγμένην συνήθειαν, ὅτι δηλ. εἰς τοιαύτας περιστάσεις καταλληλοτέρα τροφή εἶναι ἡ δι' οὐσιῶν ἐκ τοῦ φυτικοῦ βασιλείου (arrow-root, ἀμύλου, ἀλεῦρων, κτλ.), μιγνυομένων μετὰ βουτύρου καὶ ζακχάρου, ἢ καὶ μόνον ζακχάρου. Ἡ τοιαύτη συνήθεια, εἰς ὀλιγίστας περιστάσεις μὴ φέρουσα κακὰ ἀποτελέσματα εἴτε δυσπεψιῶν εἴτε ἀνεπαρκούς τροφῆς, ἐγκαταλειφθεῖσα εἰς ἅπασαν σχεδὸν τὴν Εὐρώπην, πρέπει νὰ ἐγκαταλειφθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, καὶ νὰ ἀναπληρωθῇ ὅπως ἐκεῖ καὶ ἐνταῦθα, διὰ τροφῆς φυσικωτέρας πρὸς τὸν ὀργανισμόν τοῦ νεογνοῦ καὶ προσομοίας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρὸς τὸ τῆς γυναικὸς γάλα. Τοῦτο δὲ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῶν τεχνητῶν λεγομένων γαλάκτων, ὧν καταλλήλοτερον διὰ τὴν σύστασιν καὶ εὐκολίαν πρὸς μεταφορὰν εἶναι τὸ ἐκ γάλακτος τῆς βοῆς ἐν Ἐλβετίᾳ (Cham) κατασκευαζόμενον καὶ ἐπονομαζόμενον πεπυκνωμένον γάλα (lait condensé, condensirte Milch), ὅπερ τοσοῦτον ἐκτεταμένην ἐφαρμογὴν εὗρεν ἐν Γερμανίᾳ, Αὐστρίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Ἀμερικῇ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, ἀπὸ τινῶν δὲ ἤρξατο νὰ εὕρισκῃ τοιαύτην ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ.

Τὸ πεπυκνωμένον γάλα κατασκευάζεται εὐμεθοδέστερον καὶ ἀπλούτερον κατὰ τὸν Lignac οὕτω. Ἐντὸς λίτρως καθ' ἡμέραν 80,0 λευκοῦ καλαμικοῦ προστίθενται 75,0 ἕως 80,0 λευκοῦ καλαμικοῦ ζακχάρου· τὸ μίγμα τοῦτο ἐν ἀπλωτοῖς ἀγγείαις

τιθέμενον φέρεται ἐπὶ ἀτμολούτρου καὶ θερμαίνεται, ἀνακινούμενον διαρκῶς, ἕως οὗ δι' ἕξατρισεως ὑπολειφθῇ τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ ἀρχικοῦ ὄγκου. Τοῦτο κλειόμενον καλῶς ἐντὸς κυλινδρικών ἐκ λευκοσιδήρου ἀγγείων πέμπεται εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὸ γάλα τοῦτο χρησιμεύει οὐχὶ μόνον ἐν ταξιδίοις διὰ πλοίων ἢ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου, ἀλλὰ καὶ ἐν βρεφοκομίαις, ἐν οἷς διὰ διαφόρους αἰτίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ πρόσφατον γάλα, καὶ ἐν οἰκογενείαις, αἰτίνας πάλιν διὰ διαφόρους αἰτίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ προμηθευθῶσι τοιοῦτον. Ἐπιτυχεστάτην χρῆσιν αὐτοῦ εἶδομεν ἐν Γερμανίᾳ, ἰδίᾳ ἐν Βιέννῃ ἐν τῷ νοσοκομίῳ «τῆς Ἁγίας Ἀννης» τῶν παιδῶν, εἰς ποσὸν ἐκάστοτε ἐνὸς μικροῦ πλήρους κοχλιαρίου εἰς 100 γραμμάρια ὕδατος θερμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, ὡς ἐξωδίκως ἐπληροφορήθημεν, ἐγένετο χρῆσις τοιοῦτου, ἀλλ' ἐπῆρχοντο ἐξ αὐτῆς διάφορα ἐνοχλήματα ἐκ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος. Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι κατάλληλος χρῆσις αὐτοῦ συγκεκριμένη εἰς δόσεις μικρὰς, ἡμίσεος δηλ. μικροῦ κοχλιαρίου εἰς 75,0 θερμοῦ ὕδατος, μεθ' ἐνὸς μικροῦ κοχλιαρίου ἐλαφρῆς διαλύσεως ἀνθρακικῆς ἀσβέστου, καὶ ἐνταῦθα δὲν θέλει εἶσθαι βλαβερὰ εἰς τὰς περιστάσεις ἐκεῖνας, καθ' ἂς οὔτε γυναικῶν γάλα καλὸν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, οὔτε ἄλλου γάλακτος καλοῦ δυνάμεθα νὰ εὐπορώμεν.

Ἄτερον τεχνητὸν γάλα εἶναι τὸ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Coulier παρασκευαζόμενον καὶ τὸ ὁποῖον συνιστάμενον ἐπὶ 1000 μερῶν ἐκ γάλακτος βοῆς 634,0, ἀνθογάλακτος 13,0, γάλ. ζακχάρου κρυσταλλικοῦ 15,0, φωσφορικῆς ἀσβέστου 1,5 καὶ ὕδατος 336,5, πλησιάζει πρὸς τὸ γυναικῶν γάλα· ἀλλ' ἕνεκα τῶν δυσκολιῶν ὅσας παρέχει πρὸς παρασκευὴν, ἕνεκα τῆς ἀνάγκης τῆς ὑπάρξεως προσφάτου γάλακτος ὁποῖου εἰς πολυειδεῖς περιστάσεις ἀποροῦμεν, ἕνεκα τῆς βλαβερᾶς αὐτοῦ ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ πεπτικοῦ σωλήνος τοῦ νεογνοῦ ὡς πολλάκις παρατηρήθη, ἡ χρῆσις τοῦ τεχνητοῦ τούτου γάλακτος δὲν εὗρε πρακτικὴν ἐφαρμογὴν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, ὅν δι' αὐτοῦ πρὸς ἐντελῆ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον διατροφήν λεπτοφυοῦς ὀργανισμοῦ προτιθέμεθα.

Ἐν ἀρχεστάτῃ τέλος κατήντησε καὶ τὸ κατὰ τὴν μέθοδον τοῦ Liebig παρασκευαζόμενον τεχνητὸν γάλα.¹

Ἰσοκράτης ἔφη δύο καιροὺς ποιοῦ τοῦ λέγειν, ἢ περὶ ὧν οἶσθα σαφῶς, ἢ περὶ ὧν ἀναγκαῖον εἰπεῖν· ἐν τούτοις γὰρ μόνους ὁ λόγος τῆς σιωπῆς κρείττων, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἄμεινον σιγῆν ἢ λέγειν.

1. Περὶ γάλακτος, ὑπὸ I. X. Βίμβρα, ἰατροῦ.